

**НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
імені О. О. Богомольця**



**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я  
ТА ПРОФІЛАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ**

**ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ  
студентської науково-практичної конференції**

***Інноваційні підходи у наукових дослідженнях у сфері  
громадського здоров'я та профілактичної медицини:  
досягнення та перспективи***



***Київ – 2025***

Список використаних джерел.

1. 10 причин писати про контроль над тютюном. Прості поради для МЕДІА: посібник / уклад. О. Левицька, К. Римаренко. Київ, 2020. 123 с.
2. WHO clinical treatment guideline for tobacco cessation in adults. Geneva: World Health Organization; 2024. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

## **ЗЛОВЖИВАННЯ АЛКОГОЛЕМ ЯК ФАКТОР РИЗИКУ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я: ГЛОБАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ**

Ірина ЄВТУШЕНКО, Ганна ІНШАКОВА  
*Здобувач вищої освіти II курсу ННІГЗПМ*  
*Науковий керівник: к. пед. н., доцентка*

*Національний медичний університет імені О. О. Богомольця*

Зловживання алкоголем є серйозною глобальною проблемою людства. Вживання алкогольних напоїв має значний вплив на здоров'я людини, сім'ї та суспільство в цілому. Адже алкоголь є психоактивною токсичною речовиною, що викликає залежність і призводить до ураження життєво важливих органів та систем організму. Зловживання алкоголем також призводить до значних соціально-економічних збитків, як от збільшення витрат на охорону здоров'я, зниження продуктивності праці, збільшення злочинності, недовироблення валового внутрішнього продукту через втрату продуктивних років життя. Міжнародна спільнота, визнаючи актуальність цієї проблеми, включила її до Цілей сталого розвитку. Так в цілі 3 «Забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці» задачі 3.5 наголошується на необхідності скорочення вживання алкоголю та психотропних речовин.

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) від зловживання алкоголем щороку у світі помирає 2,6 млн осіб, з яких 76,9% становлять чоловіки. Найвищі показники смертності, пов'язані з алкоголем,

спостерігаються в Європейському (52,9 випадку на 100 тис. осіб) та Африканському (52,2 випадку) регіонах ВООЗ. Насторожує той факт, що у світі від вживання алкоголю більшою мірою страждають молоді люди віком 20-39 років, частка смертей яких від цієї недуги становить 13%. Вищий рівень смертності та госпіталізації, пов'язаних із вживанням алкоголю, спостерігається серед неблагополучних та вразливих верств населення.

Слід зазначити, що загальна стійкість організму людини, яка страждає від зловживання алкоголем, швидко знижується. Алкоголь як інтоксикант впливає на нервову систему, збільшуючи ризик навмисних та ненавмисних травм, травну та серцево-судинну системи, а також пошкоджує клітини мозку, підвищує ризик виникнення деяких видів раку, інфекційних захворювань, включаючи туберкульоз та ВІЛ. Загалом, рівень захворюваності серед тих, хто вживає алкогольні напої, в 1,5 рази вищий через захворювання кровообігу, органів травлення та травми. Надмірне вживання алкоголю спричиняє 4,7% від загального тягаря хвороб, зокрема, 6,9% серед чоловіків і 2,0% серед жінок.

За даними Центру медичної статистики Центру громадського здоров'я МОЗ України поширеність розладів психіки та поведінки через вживання алкоголю у 2023 р. порівняно з 2014 р. зменшилася на 24,2% (з 484,1 тис. до 367,0 тис. осіб), а порівняно з 2022 р. – на 6,7% (з 393,2 тис. до 367,0 тис. осіб). Що стосується захворюваності на розлади психіки та поведінки через вживання алкоголю, то у 2023 р. вона була удвічі меншою, ніж у 2014 р. (28,6 тис. до 14,5 тис. осіб). Однак, слід зауважити, що даний показник за 2022-2023 рр. збільшився на 6,1%. Однією з причин цього явища можна назвати повномасштабну війну, яка є потужними стресором, руйнує соціальні зв'язки, призводить до економічної кризи тощо. Це підтверджено результатами онлайн-опитування Українського інституту майбутнього, яке показало, що кожен четвертий почав більше пити після повномасштабного вторгнення. До інших причин зростання споживання алкоголю відносяться доступність алкоголю – низькі ціни, прихована реклама, доступність до

продажів, толерантне ставлення до алкоголю тощо. Результати іншого соціологічного опитування, проведеного Київським міжнародним інститутом соціології та ВООЗ виявили, що не дивлячись на те, що близько 90% опитуваних обізнані про те, що алкогольні напої призводять до залежності, абстинентного синдрому, гострої інтоксикації та агресивної поведінки, загрозливої для оточення, 82% їх вживають.

Таким чином, зловживання алкоголем є гострою медико-соціальною проблемою, яка потребує комплексного вирішення на державному рівні. Для її подолання необхідна розробка ефективних програм профілактики, спрямованих на молодь та інші вразливі групи населення; надання доступної та якісної медичної допомоги людям, які страждають на алкогольну залежність; розробки та впровадження ефективної державної політики, спрямованої на обмеження виробництва, продажу та споживання алкоголю а також проведення інформаційних кампаній, спрямованих на підвищення обізнаності населення про шкоду алкоголю.

## **КОРЕЛЯЦІЯ ЗАХВОРЮВАНОСТІ НА ПСИХІЧНІ ХВОРОБИ З ЕПІДЕМІОЛОГІЧНИМИ ПОКАЗНИКАМИ САМОГУБСТВ ТА САМОУШКОДЖЕНЬ**

Артем ЛЯМЕЦЬ, Інесса БІБИК  
*Здобувач вищої освіти II курсу ННІГЗПМ*  
*Науковий керівник: к. мед. н., старша викладачка*

*Національний медичний університет імені О. О. Богомольця*

З бази даних ВООЗ «Здоров'я для всіх» (HFA-DB) досліджуються наступні біостатистичні параметри: захворюваність на психічні розлади (на 100000 населення), число психічно хворих з тривалістю перебування в стаціонарі 365+ днів (на 100000 населення), захворюваність на алкогольні психози, щорічне вживання алкоголю (літри чистого спирту на людину, населення віком 15+ років), СКС (стандартизований коефіцієнт смертності